

Evankelimies.

(Der Evangelimann).

2 näytöksinen musikaalinen näytelmä.

Kirjoittanut ja säveltänyt *Wilhelm Kienzl*.

Selostus.

1 näytös. S:t Othmarin luostarin piha. Perällä vasemmalla luostari, oikealla kirkko. Etualalla oikealla keilarata, vasemmalla luostarin ravintola. Kirkosta kuuluvan Salve Reginan aikana tulevat Maritta ja Mathias keskustellen rakkaista tulevaisuuden toiveistaan. Kirkosta poistuvien joukossa on Mathiaksen veli Johannes, joka myös on ihastunut Marittaan ja mustasukkaisena hän ilmaisee rakastuneiden suhteen Martan holhoojalle, kylätuomari Engelille. — Nähdessään rakastuneiden tulevan taas yhdessä Engel nuhtelee heitä. Heidän tunnustuksensa, että rakastavat toisiaan, saa Engelin raivoon, hän eroittaa Mathiaksen toimestaan ja kieltää tämän tulemastakin sinne tämän jälkeen. Heidän mentyään saapuu Johannes epätoivoisen Martan luo, lohduttaa häntä ja tunnustaa hänelle rakkautensa. Maritta ei tahdo sellaisista kuulla puhuttavankaan, mutta kun Johannes yhä kiihkeämmin ja viimein röyhkeästi vaatii häntä omakseen, hän suuttuen ja inholta työntää hänet luotaan ja poistuu. Johannes vannoo kostavansa. — Sillä välin on tullut ilta ja kylän rahvas kokoontuu iltaansa viettämään luostarin ravintolan puutarhaan. Heidän joukossaan on myös Mathias joka kerrottuaan Magdaleenalle onnetto-

muudestaan, pyytää tätä sanomaan Martalle että hän, Mathias, odottaa Marittaa illalla yhdentoista aikaan keilaradan luona, sanoakseen hänelle jäähyväiset, koska hänen aikaisin seuraavana aamuna on lähdettävä. Magdalena lupaa toimittaa asian. Heidän keskustelunsa on Johannes kuullut, joka huomaamatta on hiipinyt luo. Tämän jälkeen on hauska kansain kohtaaminen, jonka aikana kyläraatäli Liuhuparta joutuu kaikkien ivan ja naurun alaiseksi. Kylliksi ilakoituaan kaikki hajaantuvat toivotettuaan hyvää yötä toisilleen. Yhdentoista aikaan yöllä hiipii Johannes esiin ja pitoutuu odottamaan rakastavia, jotka kohta tulevatkin. Martan ja Mathiaksen vakuuttaessa toisilleen ikuista rakkautta, Johannes ei voi hillitä kauteuttaan, vaan vannoo hävittävänsä heidän onnensa, vaikka hänen täytyisi syöstä itsensäkin turmioon. Hän syyttää keilaradan tuleen ja pakenee. Rakastuneet eivät huomaa ennenkuin kuulevat palovartijan hälytyksen ja ihmisiä saapuu. Mathias rientää myös auttamaan, mutta säikähtynyt kun hän on, niin kohdistuu epäluulo heti häneen. Kun kylätuomari Engel saapuu, syyttää hänkin Mathiasta murhapoltosta, selittäen että Mathias tahtoi kostaa hänelle näin ja vakuutuksista huolimatta Mathias vangitaan.

II näytös. Ensimmäinen kuvaelma. 30 vuotta myöhemmin. Pihamaa Wienissä. Magdaleena tulee eräästä talosta oikealla. Hän hoitaa Johanneksen taloutta, joka kauvan maailmalla kiertettyään on sairaana ja kuolevana tullut sinne jälleen. Kaihomieliin Magdaleena muistelee mennyttä nuoruuttaan, katsellen pihalla olevien lasten leikkiä. Silloin sinne tulee eräs vanha, harmaatukkainen kerjäläinen, joka käy pihasta pihaan saarnaten Jumalan sanaa. Tämä evankeliumies on vanhentunut Mathias. Hän laulaa erään kohdan raamatusta, opettaa sen lapsille jonka sitte yhdessä laulavat, Magdalena myös yhtyy. Lähtiessään hän kumminkin pyytää juotavaa ja ojentaessaan sitä hänelle Magdaleena luulee tuntevasa hänet. Mathias tuntee myös Magdaleenan ja tämän pyynnöstä hän kertoo elämänsä vaiheet menneenä 30 vuotena. Kerrottuana kuinka hänet syyttömästi tuomittiin murhapoltosta 20 vuodeksi vankilaan ja kuinka hän oli kestänyt vankilan kaikki kauhut, hän oli sieltä viimein päässyt, mutta huomannut kuinka kaikki oli toisin maailmassa nyt, kuin ennen. Häntä oli vankilassa elähyttänyt toivo että tapaisi vielä Marthan, mutta etsittyään häntä S:t Othmarista oli hän saanut tietää että Martha oli epätoivoissaan hukuttanut itsensä Tonavan virtaan. Silloin oli kaikki särkynyt hänessä sekä sielu että ruumis, ja hänestä tuli kerjäläinen.

Kuitenkaan ei vankikoppi ollut pahinta elämässä, vaan kauheinta on häpeä joka yhä painaa häntä. Vaikkakin hän on rangaistuksen kärsinyt, niin yhä tuo rikos luo hänen päälleen varjon, eikä hän voi sitä poistaa. Näin kuljeksuttuaan jo kymmenen vuotta, hän oli kerjännyt, ei vain almuja, vaan työtä myös, vaan kukaan ei häntä huoli työhön. Silloin oli hän

ruvennut saarnaamaan Herran sanaa kulkien pihasta pihaan kerjäten ja saarnaten. Magdaleena antaa nääntyneelle miehelle syötävää kutsuen häntä tulemaan usein tänne.

Toinen kuvaelma.

Hyvin kalustettu huone. Johannes makaa kuolonsairaana vuoteellaan, voihkien kovissa omantunnon tuskissa. Häntä vaivaa painajaisen tavoin rikos jonka hän on vierittänyt veljensä niskoille. Hän tahtoisikin joutua sovittamaan sen, mutta ei voi itse itseänsä ilmiäntää, vaan päättää että hän vie sen salaisuutena hautaansa. Hän kiittää Jumalaa, joka sallii hänen näin kärsiä. Epäily hänen sielunsa raatelee ja hän huutaa ettei löydy Jumalaa. Tällä hetkellä kuuluu Mathiaksen laulu: Herra armias ollos, suo mulle laupias armosi! Johanneksen valtaa tuon äänen juhlallinen ja harras sävy ja hän pyytää Magdalenan tuomaan laulajan luokseen. Magdalena koittaa estellä ensin mutta sairaan käskystä hän taipuu ja johdattaa Mathiaksen sairaan luo. Kumpikaan niistä ei tunnec ensin toisiaan. Johannes sanoo että häntä on lohduttanut laulajan laulu ja hän sentähden tahtoo kuolinhetkellään uskoa tälle erään salaisuuden. Mathias kehoittaa häntä keventämään sydämensä, luvaten katkeä kaikki sydämensä pohjaan. Heti tunnustuksen alussa tuntee Mathias veljensä ja aikoo avosylin mennä hänen luokseen, vaan Johannes torjuu, sanoen ettei hän ole veljen arvoinen ja tahtoo täydellisesti tunnustaa, kertoen että hän on veljensä onnen hävittänyt, murhapolton tehnyt, ja väärin todistanut. Mathias on kovan sielullisen kamppailun jälkeen voittanut itsensä ja antaa veljensä anteeksi, jonka jälkeen tämä lohdutettuna kuolee. Ulkoa kuuluu lasten laulamana Mathiaksen opettama laulu.

